

Akinafarir Pol Galesian Provinsin itir Sios bagha Osirizim

Akar Faragha Zuim

Gumazamizir faragha Iesusin gin zuiba, me Judan gumazamizibara. Ezi gin Iesus Pol amadazima, a ghua Kantrin Igharazibar Gumazamiziba uaghan Akar Aghuim me mikiri. Ezi gumazamizir kaba Iesusin gin zuima, osimtizir mam oto. Fomira gumazamizir kaba Moses Osirizir Arazibar gin zuir puvati, mati Judaba ami moghin. Egha me Kraisin gin zuima, azangsizir ekiam kamaghin iti: me uaghan Moses Osirizir Arazibar gin mangam, o puvatigham?

Gumazir maba kamaghin ifonge, me gumazir kabar amutu me Judabar arazimin gin mangi uan mikarzir mogomebar aghor, egh Mosesin arazir mabar gin mangam. Ezi Pol ghaze, puvati. A ghaze, e nighnizir gavgavim Kraisi Iesusin iti, ezi bizir kamra e gamima, e Godin damazimin gumazir aghuibar otivigha egha ikirimirir igiam ini.

Judan gumazir kabar maba ti faragha Galesian Provinsin ghue, egha me Kraisin adarazigh amima, me Moses Osirizir Arazibar gin mangsava ami. Pol bizir otozir kam baregha, egha ua Galesiabar nighnizir gavgaviba ko arazibar kirasa, egha a akinafarir kam me bagha an osiri.

Pol akinafarir kam in faragha kamaghin migei, God uabi Aposelin ingangarim damuasava anemisefe. A uabi uan ifongiamin gin zuir

puvatigha, egha gumazitam akamin gin zuir puvati. God an diagha egha Kantrin Igharazibar Gumazamiziba Akar Aghuim akunamin ingangarim a ganingi. Akinafarir kamın, Pol ghua kamaghın migei, gumazamizir nighnızir gavgavim Kraıs İesusın itiba, merara Godın damazımın deragha iti. Akinafarir kamın akar abuananaba kamakın, Kraıs e firizima, Godın Duam tuavim en akazıma, e arazir aghuıbar ıgharaz darazıgh ami.

God aposelin ingangarim damuasa Pol amisefe

(Sapta 1:1-2:4)

¹ Kĩ Pol. Nguazir kamın gumazitam aposelin ikiasa na misevegha ingangarir kam na ganingizir puvati. God, en Afeziar İesus gamizi a ua dikavizim, a ko Ekiam Kraıs İesus, aning aposelin ikiasa na misefe. ² Kĩ, na ko itir darazi, e Galesian Provinsın itir Kraısın adarazi bagha akınafarir kam amadi.

³⁻⁵ Datirighın e nguazir kamın itima, arazir kuraba bar e ikiava e adafi. Ezi God en Afeziam en akurvaghasa ifonge. Ezi kamaghın Ekiam Kraıs İesus en arazir kuraba batoghıva, en akurvaghasava areme. En Afeziam God ko Ekiam Kraıs İesus, aning apangkuvim ko navir amirizim ian ikia, egha aning kamaghın ami. Eghti zurazurara gumazamiziba bar Godın ziam fi. Guizbangıra.

*Kĩgari, ia God ataghrazi, ezi kamaghın kĩ digavir
kuram gami*

⁶ Kî faragha Kraisin akar aghuimîn ia mikemezi, ia fo, Kraisin apangkuvim ian iti. Ia fozî, kamaghîn God ian dia ghaze, ia izî. Ezî ia zuamîra Godin ian diazim ataki. Egha ia akar aghuir igharazimîn gîn zui. Ezî kamaghîn kî ian arazir kamîn digavir kuram gami. ⁷ Ia ghaze, ia akar aghuir igharazimîn gîn zui. Bar puvati, akar aghuir igharazitam ua itir puvati. Ezî gumazir maba Kraisin akar aghuim giraghava akar ifavaribar amuasa. Egha ia gamizî, ia okam nighnîsi. ⁸ Eghtî e uari, o Godin nguibamîn enselin tam akar aghuir e faragha ia mikînzim ia mikînighan kogh, egh akar igharazitam ia mikînighîva, egh gumazir kam, a helin mangî zurara iki! ⁹ E faragha ia mikemezi moghîn, kî datirighîn ua ia mîgei. Gumazitam akar igharazitam ia mikînighî, eghtî an akar aghuir ia faragha gîn zuimîn mîn mangan koghtî, gumazir kam helin mangîva zurara iki!

¹⁰ Ia manmaghîn nighnîsi? Kî ian navibar amutî da deraghasa, kî ti migirîgiar kam gami? O kî Godin navim damutî a deraghasa, kî ti migirîgiar kam gami? Kî gumazibar damazimîn ziam iniasa, migirîgiar kam gami, o? Bar puvati. Kî ingangarir kam damu, gumazibar damazimîn ziam iniva, egh kamaghîn kî Kraisin ingangarir gumazimîn ikian kogham.

Nguazimîn gumazitam akar kî ia mikîrir kam na ganîngizir puvati

¹¹⁻¹² Nan adarasi, kî guizbangîra ia mîgei. Kî ti pura gumazitamîn akam ia mikînzî ia anetegha

akar igharazimîn gîn zui, ezi ki ti digavir kuram gamighan koghai. Ezi gumazitam akar aghuir kam na ganingizir puvati. Egha gumazitam akar kam nan sure gamizir puvati. Krais Iesus uabi akar aghuir kam nan akazi ki a gifo. Kamaghîn ia foghasa, ki ia miġei, akar aghuir ki ia mikinizim, kar puram akar gumazitamîn akamîn otozir puvatizim.

¹³⁻¹⁴ Ki eghaghanitam ia damuti ia fogh suam, bizir ki miġeir kaba da guizbangira. Nan Judan ovavibar araziba ikivira ikiasa, kamaghîn ki pamtem dar gîn zui. Ki Judabar araziba bar dar gîn ghua, egha kamaghîn ki Judan igiar na ko aghungizibagh afira. Kamaghîn ki Kraisin adarazigh asighasighasa osimtiziba me garisi. Ki Judabar arazibar gîn ghua arazir kam gamizi, ia a baraki. (Ia fo, dughiar kam ki nighnizir gavgavim Iesusin akar aghuimîn itir puvatigha, egha arazir kabagh ami.) ¹⁵⁻¹⁷ Nan amebam tighar na batamin dughiamîn God aposelin iki-asa na ginaba. Egha gîn a nan apangkuvigha ingangarir kam damuasa nan dia. Egha kamaghîn miġia ghaze, ni nan otarimîn akar aghuimîn gun Kantrin Igharazibar Gumazibav kinasa, ki ifonge. Bizir kam bagha a uan otarim nan akaghasa ifonge. Egha ki maghira akar aghuim gumazibav kinasa egha ua tavin azarazir puvati. Dughiar kam ki aposelin faragha ingariba bagha Jerusalemîn nguibar ekiamîn ghuavanabozir puvati. Ki maghira Arabian kantrin ghugha egha gîn uamategha Damaskusîn nguibar ekiamîn ghu.

¹⁸ Egha gîn azenir pumuning ko mikezim

gıvazıma, kı Pıta gıfoghıva a ko mıkımasa Jerusalemın nguıbar ekıamın ghuavanabo. Kı ghugha 15 plan dughiabar a ko ike. ¹⁹ Dughıar kam kı Ekıamın dozım, Jemsra ganı. Egha kı aposelın ıgharazıtam uam an ganızır puvatı. ²⁰ İa oregh fogh suam nguazımın gumazıtam akar aghuır kı İa mıkınızır kamın na mıkemezır puvatı. Kamaghın İa fogh suam, eghaghanır kı eghara akınafarımın osırır kamnagh, a guızbangıra. God fo. ²¹⁻²³ Egha kı gın Jerusalem ategha ghua Sırıan Provıns ko Sılısan Provıns bar anıngın aven aruı. Kı kamaghın amıma, ezi Judıan Dıstrıghın aven İtır Kraisın adarazi me tong nan guamın ganızır puvatı. Ezi gumazır maba ghaze, Pol fomıra en nıghnızır gavgavır Godın İtim gasıghasıghasa osımtızıba e garısı. Egha datırıghın gumazır kamra Godın akar aghuım gumazamızıba kıra egha ghaze, İa nıghnızır gavgavım Kraisın İkı. ²⁴ Judıan Dıstrıghın İtır gumazamızıba orazi, God nan nıghnızıbagh İrazi, ezi me bızır kam bagha Godın zıam fe.

2

Aposelın ıgharazıba, Pol ko uarı İnıgha navır vamıra İtı

¹⁻³ Kı kamaghın atıatı, Kantrın İgharazıbar Gumazıba gın Judabar arazıba me İkırarıgham. Kı kamaghın nıghnısı, gumazır kaba Judabar arazıbar gın mangıtı, eghtı İngangarır kı fomıram amızım ko İngangarır datırıghın amım anıng pura İngangarır kınım gavagham. Kı kamaghın nıghnızıma, God bızır kam nan akagha ghaze,

ni Jerusalemin mangasa ki ifonge. Ki fomira Jerusalemin ghuavanabozi, ezi 14 pla azeniba datirighin givazi, ki datirighin God nan akazir bizimin mirara ki uam ategha Jerusalemin ghuvanabo. Ki ghua Barnabas ko ghua, egha Taitus uaghan a inigha ghu. E ghuegha ki, Kraisin adarazir ziaba itir gumazir dapanibara, me akuvaghava, akar aghuir ki Kantrin Igharazibar Gumazibav kemezimra, ki me migei. Taitus, na ko ghuzir gumazim, a Grighin gumazimra. Ki akar aghuir Kantrin Igharazibar Gumazibav geir kamra gumazir dapanibav geima, ezi me oregha Taitusin mikarzir mogomem aghorasa a gaghorir puvati.

⁴ Taitusin mikarzir mogomem aghorir migirigiamin mingarim kamaghin oto. Gumazir ifavarir maba mogomemin en tongin ize. Me e gifara mati me guizbangira en marasi. Me orazi, e fomira Judan arazibar apengan itima, da e ikiaghariki, ezi Iesus e gamizima, e datirighin firiaghiri. Ezi gumazir kaba Krai e firizir arazibar ganasa iza ifarava en tongin iti. Gumazir kaba e damuti e ua Judabar arazibar apengan ikiti da uam e ikirarighasa, me ifonge. Egha me Taitusin mikarzir mogomem aghorasa, e migei. ⁵ Ezi e ghaze, akar aghuim a guizbangira migirigiam, ezi a ia ko ikivira ikiasa, e ifonge. Kamaghin e me baragha tong men akabar gin zuir puvati.

⁶ Ezi Jerusalemin itir gumazir dapaniba, me akar otevir igharazitam nan migirigiam isafurazir

2:4: Ap 15:1, 15:24, 2 Ko 11:20, 11:26, Ga 1:7, 5:1, 5:13 **2:5:** Ga 3:1, 4:16 **2:6:** Lo 10:17, Ap 10:34, Ro 2:11, 2 Ko 12:11, Ga 6:3

puvati. Gumazir kaba me gumazir dapaniba, a dera. God gumazir ziaba itibar garir puvati. Kamaghin, tina ziam iti, o tina ziam pu, nan nighnizim, ziar ekiam pura bizim. Ki migeima gumazir dapaniba oraghava kamaghin migeir puvati, "Ni paza bizir mabav gei." Egha me bar akar otevir igharazitam nan migirigiam isafurazir puvati. ⁷⁻⁹ God faragha Judan gumazamizibar tongin aposelin ingangarim damuasa, Pita ginaba. Egha ingangarim damuasa gavgavim a ganingi. Egha akar aghuim Judan gumazamizibav kinasas Pita mikeme. Kamaghira God Kantrin Igharazibar Gumazibar tongin aposelin ingangarim damuasa, ki Pol na ginaba, egha God uabi gavgavim na ganingi. Egha ghaze, ni Pol ni Kantrin Igharazibar Gumaziba akar aghuim me mikin. Kraisin adarazir gumazir dapanir pumuning ko mizezim, Jems, Pita ko Jon, me nan migirigiba baregha, egha fo, God uabi ingangarir kam na ganingi. Me fo, Godin apangkuvim na ko itima, a ingangarir kam na ganingi. Me kamaghin fogha, egha bar akar otevir vamira na ko Barnabas ganingi, "E Judan gumazamizibar tongin ingarti, ni ko Barnabas Kantrin Igharazibar Gumazibar tongin ingar. ¹⁰ Gua me ko ingariva egh gumazamizir onganarazir Jerusalem itiba, gua men akurvaghamin nighnizim gin amangan marki." Ki fomira akurvazir kam gamua iza datirighin a damuasa ifongegha nan nighnizim a bagha bar gavgafi. Egha e ingangarim kamaghin anebigha uari ganigha, egh nighnizir vamira ikiasa uan agharibar suisi.

Ki gari, Pita arazir kuram gamima ki an anogoroke

¹¹⁻¹³ Dughiar mam Pita Antioghın nguibar ekiamın izegha, Kantrin Igharazibar Gumaziba koma api. Ezi gın nıghnızir gavgavim İesusın itir Judan marazi me Jems ko ikegha uaghan Antioghın ize. Me izezi, Pita kamaghın nıghnisi, ki Kantrin Igharazibar Gumaziba ko ikıva damiti, Judaba nan ataram, kar mıkarzir mogomebar aghorir gumaziba. A kamaghın atiatigha, egha Judan izezir darazigh ifara, egha Kantrin Igharazibar Gumaziba me ategha saghon ikiasa. Egha a Kantrin Igharazibar Gumaziba koma uam apir puvati. Egha a Judabar gumaziba me koma api. An arazir kam gamizi, ezi Judan Antioghın itir nıghnızir gavgavim İesusın itir darasi, me uaghan Kantrin Igharazibar Gumaziba ko iki daman aghua. Egha me ifavarir arazir kam gamima, Barnabas uaghan men mın ami. Ezi gumazir kaba Pitan arazir ifavarımın gın zui. Ezi an arazir kurar kam azenim girizi me bar fo, an arazir kuram gami. Kamaghın amizi, ki Pitan arazir kurar kam bagha an guam gatigha an atari.

¹⁴ Me akar aghuımın guizbangıra mıgirigiaba deravıra dar gın zui puvati. Ezi ki kamaghın men arazir kurabar ganigha egha, Pita men damazımın kamaghın a mıgei, “Pita, ni Judabar gumazir mam, egha ni nıghnızir gavgavim Kraıs İesusın iti, egha ni Judabar araziba ategha, Kantrin Igharazibar Gumazibar arazir mabagh ami. Gumazir maba Jems ko ikegha izezima, ezi ni kantrin igharazibar gumazibar araziba ategha,

manmagh sua ua Judabar arazibagh ami? Ni kamaghin amuava, egha manmagh sua Judabar arazibar gın mangasa Kantrin Igharazibar Gumazibav gia, me abiri?”

Gumazamizir nighnizir gavgavim Iesusin itiba, merara Godin damazimin dera

(Sapta 2:15-4:30)

Judaba ko Kantrin Igharazibar Gumaziba uaghara, nighnizir gavgavim Iesusin ikiti, eghti God suam, ia nan damazimin dera

¹⁵ Egha Pol migia ghua kamaghin Pita migei, “Guizbangira, e Judan gumazibara, egha ghaze, e ti bar dera. Ezi Kantrin Igharazibar Gumazibara, me arazir kurabagh ami. ¹⁶ Ezi e fo, gumazim Moses Osizirir Arazibar gın zuima, God kamaghin a migeir puvati, ni nan damazimin dera. Bar puvati. Egh gumazim nighnizir gavgavim Iesusin ikiti, anarira God kamaghin a migei, ni nan damazimin dera. Kamaghin e Kraiss Iesus nighnizir gavgavimin an ti. E fo, gumazitam Moses Osirizir Arazibar gın mangiti, God kamaghin a mikemeghan kogh suam, ni nan damazimin dera. Nighnizir gavgavim Iesusin itir tuavimra God suam, ni nan damazimin dera. Egha tuavir Moses Osirizir Arazibar gın zuim puvati. E, God kamaghin e mikim suam, ia nan damazimin dera, kamagh sua, e nighnizir gavgavim Iesusin iti.

2:16: Sng 143:2, Ap 13:38-39, 15:10-11, Ro 1:17, 3:20-28, 4:5, 11:6, Ga 3:11, Hi 7:18-19

17-20 “E nighnizir gavgavim Kraisin ikiti, God tuavir kamın suam, e an damazimın dera. Tuavir kamın e fo, e Judaba uaghan Kantrin Igharazibar Gumazibar mın arazir kurabagh ami. Egh e ti kamaghın mikimam, Kraıs uabi arazir kurabar amuasa, gumaziba abiri. Bar puvati. E, Moses Osirizir Araziba ateghıva, egh kamaghın e arazir kurabagh amir puvati. Ki nighnizir gavgavim Godın Otarımın iti. A bar na gifuegha nan akurvaghasa uan mikarzim gasıghasıki. Ezi ikirimirir ki datirighın nguazir kamın amim, ki nighnizir gavgavımın tuavımın gın ghuava, ikirimirir kam gami. Ki Kraıs ko ter ighuvımın aremegha, egha ikirimirir igiam ini. Ezi ikirimirir kam a nan ikirimirimra puvati. Kraıs angamra nan aven iti. Ki ikıva Godın ingangarım damuasa, kamaghın Moses Osirizir Araziba na gamızı ki aremegha ua Moses Osirizir Arazibar gavgavımın apengan itir puvati. Bizir ki Mosesın Osirizir Arazibar apengan ikiava amiziba, ki da gıfa. Egh gın ua dar amuva kamaghın mati ki arazir kurabagh amir gumazım.* ²¹ Egh ki Moses Osirizir Arazibar gın mangı Godın damazımın deraghti, eghti Kraısın ovevem mati pura bizim. Ezi God uan arazir Moses ganıngizibar gın mangan gumazibar anogoroke. Me dar gın mangıva Godın damazımın

* **2:17-20:** (2:18) Grighın akam, vezın kamın deragha bigha mikemezir puvati. Pol ti kamaghın mikımasa, gumazamiziba Kraısın gın mangı, egh ua Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham. Kraısın gın zuir marazi, Moses Osirizir Arazibar gın mangısı gavgavıgh, egh me uaghan me arazir kurabagh amibar otivıgham, mati gumazamizir bar Moses Osirizir Arazibar apengan itibar mın iti. Nı Rom 7:4-6ın gan. **2:21:** Ga 3:21, Hi 7:11

deraghan kogham. Kamaghin ki Godin apanguvim damighti a pura bizir kinimin min otivan, ki aghua.”

3

Ia Galesian onganiba, tinara ian nighnizibagh asighasiki?

¹ O Galesiaba, ia bar ongani. E Kraiss Iesusin gun bar deravira ia mikeme. Ezi mati ia uari an garima, a ter ighuvimin areme. Ezi tinara ian nighnizibagh asighasiki. ²⁻⁴ Ki bizir vamira foghasa ian azai. Ia, Moses Osirizir Arazibar gin ghua, Godin Duam in iz, o ia akar aghuim baregha nighnizir gavgavim an ikia, Godin Duam ini? Ia faragha Godin Duamin gavgavimin amodoghin ghua, egha datirighin ia Godin Duam ategha uan gavgavibar darorim a givasa. Ia ti bar onganighama? Bizir faragha ia bativiziba, ia pura a da isi, o? Nan nighnizimin, ia pura da inizir puvati.*

God gari, ia nighnizir gavgavim an itima a ian akurvasi

⁵ God gari, ia Moses Osirizir Araziba gin zuima, a uan Duam ia ganigha, ian tongin mirakelbagh ami? O a gari, ia nighnizir gavgavim an akar aghuimin itima, a uan Duam ia ganigha ian tongin mirakelbagh ami? ⁶⁻⁹ Ia Abrahamin eghaghanim ginighnigh. God fomira kamaghin fo, gin Kantrin

3:1: Ga 2:13-14, 5:7 * **3:2-4:** (3:4) Fofozir gumazir aviriba vezin kam giragha ghaze, “Godin Duam ian tongin amizir bizir aghuiba, ia ti da gin amadas, o? Ki ghaze, ia ti dagh nighnighavira iti.”

Igharazibar Gumaziba nighnizir gavgavim akar aghuimın ikiti, a kamaghın me mikim suam, ia nan damazimın dera. Ezi Godın Akinafarim kamaghın mikeme, God fomira akar aghuim Abraham mikini, egha kamaghın miği, “Ni bangın, ki nguazir kamın itir kantriba bar deravira me damuam.” Abraham nighnizir gavgavim itima, God deravira a gami. Kamaghıra gumazamiziba bar nighnizir gavgavim Godın ikiti, a uaghan deravira me damuam.

¹⁰⁻¹² Moses Osirizir Arazibar mingarim, a nighnizir gavgavimın bizim puvati, a bizir igharazim. Ezi Godın Akinafarim ghaze, “Gumazitam Moses Osirizir Araziba bar dar gın mangi, egh dughiaba bar kamaghıra damu.”† Egha Godın Akinafarim kamaghın miği, “Gumazitam nighnizir gavgavim Godın ikiti, God suam, ni nan damazimın dera, gumazir kamra zurara deravira ikivira ikiam.” Kamaghın, e bar fo, gumazitam Moses Osirizir Arazibar gın ghua, Godın damazimın derazir puvati. Godın Akinafarim kamaghın miği, “Gumazitam akinafarimın aven itir araziba bar deravira dar gın mangan koghti, eghti God gumazir kam gasighasigham.” Eghti kamaghın tina suam, e Moses Osirizir Arazibar gın mangıva Godın damazimın deragham, kamaghın amir gumaziba, God me gasighasigham. ¹³ Moses Osirizir Araziba kamagh mikeme, e gumaziba bar Moses Osirizir Arazibar gın mangıva, egh ikuvigham. Godın

† **3:10-12:** (3:10-12) Gumazitam Moses Osirizir Araziba zurara bar deravira tamın gın zuir puvati. **3:13:** Lo 21:23, Ro 8:3, 2 Ko 5:21, Ga 4:5

Akɪnafarim kamaghɪn mikeme, “Gumazir ter ighuvimɪn duiba God ghaze, me gumazir kuraba.” Ezi kamaghɪn Kraiis en akuravaghasa ziar kam ini, “gumazir kuram.” Egha ziar kam bangɪn a uam e ini. ¹⁴ God Abraham deravira a gamigha egha ghaze, ki Abraham gamizi moghira, ki Kraiis Iesusɪn ingangarimɪn tuavimɪn Kantrin Igharazibar Gumaziba deravira me damuam. Egha God kamaghɪn ifonge, e nighnizir gavgavim Kraiis Iesusɪn ikiva, an Duam iniam. Egha kamaghɪn a uam e ini.

Moses Osirizir Araziba ko Akar Dikirizir Gavgavimɪn migirigiba

¹⁵⁻¹⁸ Fomira God bizir aghuir gɪn otivamin gun mikeme. God Akar Dikirizir Gavgavir kam Abraham uan ovavim ko aning ganɪgi. Godɪn Akɪnafarim kamaghɪn mikemezir puvati, “Nɪn ovaviba.” An ovavir aviribav geir puvati. An ovavir vamira migia ghaze, “Nɪn ovavim.” Kar a Iesus migei. E God e bagha inabazir biziba inisiva Moses Osirizir Arazibar gɪn mangiva, egh akar dikirizimɪn tuavimɪn da inian kogham. Ezi e fo, God fomira akar dikirizimɪn mɪn bizir kaba Abraham ganɪgi. Nan adarasi, datirighɪn ki gumaziba e zurara amir arazim mikimasa. Gumazitam aremeghsi, egh uan biziba tuiragh uan boribar aningsi, migirigiar tam osirighti, an migirigiar kam mati Akar Dikirizir Gavgavim. Eghti gumazitam uam akar igharazitam akar dikirizir kam gifuraghan kogham. Egha kamaghɪn migei puvati, “E akar dikirizir kamɪn gɪn mangan kogham.”

Nan miğiriğiar mīngarim kamakın: Faraghavira God, Abraham ko akar dīkirizim gami. Ezi 430 plan azeniba givazi gın God uan arazir osiriziba Moses ganıngi. Moses Osirizir Arazir kaba bar gın otifi. Egha da Godın Akar Dīkirizir Gavgavimın miğiriğiam batueghan kogham. Egh Godın akar dīkirizir kam angarighan kogham.

¹⁹ Ezi kamaghın manmagh sua God uan osirizir araziba Moses ganıngi? God gumazamizibar amuti, me arazir kurabar mīngarim gifoghasa, uan osirizir araziba anıngi. God faragha akar dīkirizim Abraham ganigha ghaze, nın ovavim gumazamiziba bar men akurvaghām. Ezi gumazir kam zuamira izezir puvati. Ezi arazir kurar kaba bagha, God gın uan osirizir araziba anıngi. A kamaghın ifonge, an osirizir araziba iki mangi, ovavim otoghamin dughiamın tugham. God uan osirizir arazir kaba isa enselbar dafarim gatizi, me da isa abuir gumazim Moses ganıngizi, abuir gumazim e ganıngi. ²⁰ Egh gumazitam ingangaritam damusi gumazir igharazitam ko akar gavgavir dīkirizim akırsi, an a isıva abuir gumazimın dafarim datıghtıma, eghti abuir gumazim a isıva gumazir igharazim danıngan kogham. Ezi God uabıra, a uabi uan akar gavgavir dīkirizim Abraham ganıngi, egha enselin tam ganıngizir puvati, o abuir gumazitam ganıngizir puvati.

Datıriğhin Godın Duam zurara en akurvasi

²¹ Kı kamaghın mīkimam, Moses Osirizir Araziba Godın akar fomira dīkirizimın apanim gami,

o? Bar puvati. Osirizir arazitam ikirimrir aghuim e ganidir puvati. Osirizir arazitam ikirimrir aghuim e danighti, e ti fomira Moses Osirizir Arazibar gin zuima, da e gamima e Godin damazimin deraghai. Moses Osirizir Araziba ikirimrir aghuim anidi puvati. ²² Godin akar dikirizimin mirara e gumazamizir nighnizir gavgavim Kraiss Iesusin itir darazi. God bizir kaba e daningasa ifonge. Kamaghin amizi, Godin Akinafarim kamaghin mikeme, nguazir kamın gumazamiziba, arazir kurabar gavgavim bar me ikiaghariki. ²³ Faraghavira nighnizir gavgavir kam izezi puvatizi, arazir kurabar gavgavim e ikiagharighizi, ezi e Moses Osirizir Arazibar apengan iti. Egh mangi God nighnizir gavgavimin tuavim en akaghamin dughiam. ²⁴ God kamaghin ifonge, e nighnizir gavgavim akar aghuimin ikiti, eghti a suam, ia nan damazimin dera. Egha, a uaghan kamaghin ifonge, Moses Osirizir Araziba e inigh Kraiss bagh mangam. Egha kamaghin a Moses Osirizir Arazibagh amizi, da e gativagha en garir gumazimin min oto. ²⁵ Ezi datirighin nighnizir gavgavim azenimin otozi, e ua Moses Osirizir Arazibar apengan itir puvatizi da ua e gativagha en gari puvati.

²⁶⁻²⁸ Ia gumazamizir dipamin rueziba, ia Kraissin puegha, egha Kraissin min otifi. Egha datirighin Kraiss Iesusin aven ia ikizir vamira. Judaba ko Kantrin Igharazibar Gumaziba puvati, ingangarir gumazir kiniba ko gumazir firighreziba, o gu-

3:22: Ro 3:9-19, 3:23, 4:11-12, 4:16, 11:32 **3:23:** Ga 4:3 **3:24:** Ap 13:39, Ro 10:4, Ga 2:16, Kl 2:17, Hi 9:9-10

mazamiziba puvati. Ia nighnizir gavgavim Kraiss Iesusin ikia, kamaghin ia bar Godin boriba. Kamaghin amizima, e ua Moses Osirizir Arazibar apengan itir puvatizi, da ua e gativagha en garir puvati.

Datirighin ia Godin boriba, ezi Moses Osirizir Araziba ia ikiagharizir puvati

²⁹ Kraiss an Abrahamin ovavim. Ezi ia Kraissin ikizimin ikiva, egh ia uaghan Abrahamin ovaviba. Ia Kraissin ikizir kam, iarara God fomira Abrahamin ovaviba bizir aghuir kaba me daningasa Abraham ko akam akiri. Kar iarara, God ia migei.

4

¹ Ezi datirighin ki akar isin zuimin bizir kam deravira ia mikimam. Afeziatam borir aghiritam ikiva, egh gin a uan biziba bar da isiva borir kam daningam. Bizir kaba borim bagha fomira iti. Ezi borim tighar aghuir dughiam, a pura mati a uan afeziamin ingangarir gumazir kinir mam. Bizir kaba, an biziba. ² Egha a suvighavira itima, gumazir an gariba koma an bizibar gariba, an garava egha an biziba sara gari. Egha ghua dughiar an afeziam biziba an agharim darighamim oto. Egha dughiar kamın, a uabi uan biziba inigha dar gari. ³ Ezi e uaghan kamaghin ami, e borir aghiribar min itir dughiam, e nguazim ko overiamin bizibagh ativagha dar garir duar kuraba ko bizir nedaziba, e dar ingangarir gumazir kinibagh ava. ⁴⁻⁵ Ezi God kamaghin ifonge, e an boribar otivasa, egha Moses Osirizir

Arazibar apengan itir gumazamiziba, a uam e givezasa. God fomira e givezasa dughiam ginaba. Ezi dughiar a fomira inabazim datirighin otozi, ezi a uan otarim amadazima a ize. Ezi amizim a bate. Ezi a gumazir Moses Osirizir Arazibar apengan itimin min oto. Ezi e Moses Osirizir Arazibar apengan itir gumazamiziba, a ua e ini. ⁶ Ezi ia datirighin Godin boribagh ava. Ezima God uan Otarimin Duam amadazima an en navir averiabar iti. Ezi Duar kam en aven kamaghin dei, "Nan afeziam." ⁷ Kamaghin, ni ua pura ingangarir gumazir kinimin itir puvati. God ni gamizi ni an borim gava. Egh ni fogh, ni an bizir aghuir inabaziba iniam.

*Tizim bagha nguazir kamın biziba ua ia iki-
agharisi?*

⁸ Fomira ia God gifozir puvatigha, egha bizir guizbangira God puvatiziba dagh amuava, egha dar ingangarir gumazir kinibar min iti. ⁹⁻¹⁰ Ezi datirighin ia Godin boroghin zui. O ki kamaghin mikimam, God ian boroghin zui. Ia kamaghin nighnigha ghaze, ia zurara Moses Osirizir Arazibar dughiar ekiaba ko iakinir igiabar dughiaba ko azenir igiabar dughiaba ko dagheba otir dughiabar gin mangam. Manmagh sua ia ua nguazim ko overiamin bizibagh ativagha dar garir pura duar kurabar gin zui? Da gavgaviba puvati. Ia ti uamategh dar ingangarir gumazir kinibar ikiasa? ¹¹ Ki ian arazir kam ginighnigha, egha ki kamaghin atiati, ingangarir ki ian tongin amizim an daghem puvatigham.

4:6: Ro 5:5

4:7: Ga 3:29

4:8: Ro 1:25, 1 Ko 8:4-6, 12:2, Ef 2:11-12, 1 Te 4:5

Ia nan arazibar g'in izi

12-15 Nan adarasi, ki uabi Moses Osirizir Araz-iba ategha egha ian min iti. Ezi ia nan min iki-asa ki ia gakaghori. Ia fo, fomira ki Galesian Provinsin izeghava, egha nguibar igharazitamin mangasava amuava egha arimariam ini. Egha dughiar kamra akar aghuim faragha ia mikini. Nan mikarzim gavgavim puvatigha egha osimtizir ekiam ia ganingi. Ezi ia akirim ragha na gasarazir puvatigha, egha ia na ko ikian aghuazir puvati. Enselin tam, o Kraiss Iesus uabi iziva ia ko ikiti, ia aning inighiva bar deravira aning damuam. Ezi ki areir dughiamin, ia na inighava arazir kamra na gami. Egha ia na inizi ki ian gara itima, ia arazir kuratam na gamizir puvati. Ki guizbangira kamaghin mikimam, dughiar kam in ia nan akurvaghava bar ifonge. Egh ia uan damaziba na bagha da asiassa ifuegha da asigha na ganighai. Ia faragha na gifuegha na bagha bar akonge. Ezi ia na gifongezir navir kam datirighin managh iti? ¹⁶ Manmaghin ami? Ki guizbangira akam ia mikini, kamaghin ki ti ian apanim gava?

¹⁷ Ifavarir gumazir kaba kamaghin ifonge, ia me baghavira ikiasa, egha me pura ian kuariba isava, egha guizbangira ian akurvaghamin nighniziba puvati. Ia men nighnizibar g'in mangiva egh ia en saghon ikiasa, me ifonge. ¹⁸ Tina gumazir igharaziba baghivira iki, egh men akurvaghamin nighnizir aghuim ikiti, kamaghin dera. Ia zurara arazir kam damuvira iki. Egh ki ia ko ikiamin

dughiabara puvati.* ¹⁹⁻²⁰ Ki orazi, ia arazir kam gamima, ki ia bagha okam nighnigha egha ghaze, ki manmaghin ian akurvagham. Ki ia ko itir puvati, lavzika. Ki ia ko ikia, ti tong akar aghuitam ia mikemeghai. Nan boriba, ia guizbangira Godin boribagh avagh, egh Kraisin min ikiasa, kamaghin ki ia bagha ua mizazir kam barasi. Mati amizim borim batasa isir mizazim.

Hagar ko Sara

²¹⁻²³ Ia gumazir Moses Osirizir Arazibar apengan ikiasa ifongeziba ia na mikim. Ia ti Moses Osirizir Araziba mikemezi moghin fozir puvati? Godin Akinafarim kamaghin mikeme, Abraham otarir pumuning iti. Ingangarir amizir kinim, Hagar, mam bate. Ezi guizbangira an amuim, Sara, mam bate. Ingangarir amizir kinimin borim nguazimin amiziba boriba isi moghin oto. Ezi guizbangira an amuimin borim, an akar dikirizimin tuavimin oto. ²⁴⁻²⁵ Amizir kamning akar gavgavir dikirizir pumuningin min iti. Eghaghanir kamnagh akar isin zuim an iti. Hagar, a Sainain mighsiamin akar gavgavir dikirizimin min iti. Sainain mighsiam, a kantri Arabian iti. Hagar ingangarir amizir kinir mam. Ezi an boriba uaghan ingangarir gumazir kiniba. Hagar uan boriba ko me ingangarir gumazir kinibar min ti. Ezi Jerusalem datirighin itim, an Hagarin min iti. Datirighin itir Jerusalem uan boriba ko, me Moses Osirizir Arazibar apengan iti, egha ingangarir gumazamizir kinibar min ami. ²⁶⁻²⁷ Godin Akinafarim kamaghin mikeme,

* **4:18:** (4:18) Grighin akam vezin kamın deragha bigha mikemezir puvati.

“Amizir boriba puvatizir kam, nın boriba gın bar avırasemegham,
 egh amizir pam itimın boribagh afragham.
 Kamaghın nı amizir boriba isir puvatizim, nı bar akongegh.
 Nı amizir otirimirir mızazibagh fozir puvatizim,
 nın navim deragh, nı bar akuegh,
 pamtem dimıva araghası.”

Ezi kamaghın Jerusalemın ıgharazim a Godın Nguibamın iti, Moses Osirizir Araziba a ikiagharıghızir puvatizima, a datırıghın fıriaghirı. Ezi an en amebamın mın iti.† 28 Ezi nan adarasi, ia Aisakın mın ami. Godın akar dikirizim mirara, ia an boriba. 29 Nguazımın amiziba boriba isi moghın otozir otarım, a Godın Duamın gavgavımın otozir otarım pazava a gami. Kamaghıra, datırıghın Moses Osirizir Arazibar apengan itir gumaziba, e tina Godın Duamın apengan iti, me en aghuagha osımtıziba e garısı. 30 Ezi Godın Akınafarım manmaghın mikeme? A kamaghın mıgıa ghaze, “İngangarır amizir kınımın borım, a guızbangıra Abrahamın amuımın borım ko afeziamın bizir aghuıba da inian kogham. Kamaghın, ia ingangarır amizir kınım uan otarım ko aning batokegh.”

Godın gumamazıba fıriaghire

† **4:26-27:** (4:26) Ves 22ın, Pol Sara dıbora ghaze, “Guızbangıra Abrahamın amuım, Sara.” Kar akar ısın zuir mam, Sara Godın akar dikirizımın mın iti. Saran otarım Aisak, a Kraısın gın zuir darazır mın iti. Nı Galesia 4:28ın gan. **4:28:** Ap 3:25, Ro 9:7-8, Ga 3:29
4:29: Stt 21:9, Ga 5:11, 6:12 **4:30:** Stt 21:10, Jo 8:35

(Sapta 4:31-6:18)

Ia uari bagh ganigh, Moses Osirizir Araziba ua ia ikirarighan kogham

³¹ Nan adarasi, e ingangarir amizir kinimîn boriba puvati, e guizbangira Abrahamin amuimîn

5

¹ boriba. Krais, e Moses Osirizir Arazibar apengan ikian aghuaghava, egha kamaghin an e gamizi, e firighiri. Kamaghin amizi, ia tuivigh gavgavigh. Ia gumazitamîn ganti, a ua ia damuti, ia ua ingangarir gumazir kinibar min ikian marki.

² Ia na baragh. Ki Pol, ki ia migei, ia men gantima me ian mikarzir mogomeba aghoreghtima, eghti Kraisin ingangarim tong bar ian akuraghan kogham. Bar puvati. ³ Ki datirighin ua deravira kamaghin ia mikimasa, ni tina gumazitamîn ganti, a nin mikarzir mogomem atughti, kamaghin ni uaghan Moses Osirizir Araziba bar dar gin mangam. ⁴ Ia gumazir Moses Osirizir Arazibar gin mangasava amiba, ezi tuavir kamîn ia ghaze, e Godin damazimîn dera, ia kamaghin Krais ategha gifa. Ia Godin apangkuvimîn tuavim ategha gifa.

⁵⁻⁶ Egh gumazim Krais Iesus ko ikiti, eghti arazir gumazibar mikarzir mogomem aghorim, a pura bizim, egh arazir gumazibar mikarzir mogomem aghorir puvatizim, a uaghan pura bizim. Ezima gumazir nighnizir gavgavim itim, an nighnizir gavgavim a gamima, a bar gumazir igharazibagh ifonge, ezi kar guizbangin bizim. Godin Duamin

4:31: Jo 8:36, Ga 3:29, 5:1, 5:13 **5:1:** Jo 8:32, 8:36, Ap 15:10, Ro 6:18, Ga 2:4, 5:13, 1 Pi 2:16 **5:3:** Ga 3:10 **5:4:** Ro 9:31-32, Hi 12:15

gavgavimîn, e nighnîzir gavgavim Godin iti. Egha e, dughiar God suam, ia nan damazimîn derazim, e a mîzuai.

⁷ Ia fomira deraghavîra Kraisin tuavimîn zui. Ezi tina tuavim apîrizîma ia ua guizbangîn akamîn gin zuir puvati? ⁸ Nighnîzir ia datirighîn gin tizim, a Godin ian diazimîn izezir puvati. ⁹ Yisin muziarim, a bret bar a damighti, a buigham. ¹⁰ Kî kamaghîn nighnîzir gavgavim iti, Ekiam ian akuragham. Egh ia nan nighnîzimîn gin mangîva, nighnîzir igharazim atakigh. Kî fozir pu, tina ian nighnîzibagh asîghasîsi. Gumazir kam arazir kurar ia gamizim bagh ivezir kuram iniam. ¹¹ Nan adarasi, ia oraki, gumazir maba ghaze, Pol gumazîba uan mîkarzîr mogomeba aghorir akam dughiabar anekuravîra iti. Egha me guizbangîra kamaghîn nighnîva, egha me tizim bagha osîmtîzim na garîsi? Kar guizbangîra nighnîzim puvati. Ezi kî ter ighuvimîn akam akuri, ezi akar kam gumazîbar nighnîzibagh asîghasîsi. Egh kî mîkarzîr mogomem aghorir akam akunîva, egh ter ighuvimîn akam akunan koghti, eghti ter ighuvimîn akar gumazîbar nighnîzibagh asîghîsîzim, a pura akar amîrizimîn mîn otogham, a ua gumazîbar nighnîzibagh asîghîsîghan kogham. ¹² Gumazir ian navibagh inivir kaba, me mîkarzîr mogomeba aghoramin arazim bagha bar gavgafi. Kamaghîn me uarira uan inibar ghor, egh magh suegh bar dar ghoregh.

¹³⁻¹⁵ Nan adarasi, ia fîrighrasa, God ifonge, egha

5:7: 1 Ko 9:24, Ga 1:6, 3:1 **5:9:** 1 Ko 5:6, 15:33 **5:10:** 2 Ko 2:3, 8:22, 10:6, 11:15, Ga 1:7 **5:11:** 1 Ko 1:23, 15:30, Ga 6:12, 6:17

kamaghin a ian dia. Eghti ia ua Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham, egh ia kamaghin nighnighan marki, “E Moses Osirizir Araziba e ikiagharighizir arazir kaba ategha e firiaghire. Egh e navir ghurimin arazibar amuam.” Moses Osirizir Arazibar migirigaba, da bar uari ingha akar vamiran iti. “Ni uabi gifongezir moghin uan akar gumazibagh ifongegh.” Ia bar Godin gumazamizibar ingangarir gumazibar min ikivi, uarira uarigh ifongegh. Egh ia uarir atar pura tintinibar uariv sogh, egh ia deravira nighnigh. Ia uarigh asighasigham.

Godin Duam nin sure gamir arazir aghuibar gin mangi

¹⁶⁻¹⁸ Godin Duam koma nin navir ghurim, bizir kamning uaningin apanimning gami. Godin Duam ghaze, ni Godin arazir aghuibara damu. Ezi kamaghin ni dar amuasa. Kamaghin amizima ni arazir aghuibar gin mangisi damuti, nin navir ghurimin araziba suam, marki. Nin navir ghurim suam, “Arazir kuratam damu.” Eghti ni tam damuam. Kamaghin ni arazir kurabar gin mangiti, Godin Duam suam, markiam. E fo, navir ghurimin araziba Godin Duam dikabinasa. Ezima Godin Duam navir ghurimin araziba dikabinasa. Aning uaning adosi. Ezi bizir ia damuasa ifongezim, ia a damighan kogham. Egh ia Godin Duamin gin mangiva, egh ia Moses Osirizir Arazibar apengan ikian kogham. Egh, ia navir ghurimin arazibar gin mangan kogham. Ezi ki kamaghin ia migei, ia navir ghurimin araziba ateghtima, Godin Duamra ian faraghtima, ia an gin mangi.

¹⁹ Ia navir ghurimîn arazibagh fogha gîfa. Arazir kaba, gumazamiziba tintinibar uari koma akua egha arazir mîzirzibagh amuava, egha afiar arazibagh ami. ²⁰ Egha nguazir kamîn biziba e God gami moghîn e uari isa dagh anîdi, imezibagh amir arazibagh amuava, munavîn biziba bagha navim ikuvighava da iniasa navim isi. Egha atara bizibagh asîghasîsi, uarir apanibagh ami, gumazir igharazibar aghua, uabîra uabi gîniġhnîsi, biziba bagha uari batogha uari abîsi. ²¹ Egha dipar onganiba apava onganigha, pura gumazamiziba isa pamtemîn diava ighiar kurabar arazibagh ami. Egha arazir kurar maba uaghan kamaghîn iti. Kî fomîra ia mîkemegha gîfa. Egha kî datîrighîn akar kamra ua ia mîgei. Gumazir arazir kabagh amiba, me God Bizibagh Ativamin Dughiamîn aven mangan kogham.

²²⁻²³ Ezi Godîn Duam arazir aghuir kabar amuasava en naviba fe: arazir bar igharaz darazigh ifongezim, navir amîrazim ko bar akongezim, dughorir amîrazim, gumazibar akurvagha, egha arazir aghuibar me gami. Egha guizbangîra mîgîa deravîra bizibagh amua, gumazibar asughasîsi, egha navir ghurimîn araziba dikabîri. Moses Osirizir Arazitam arazir kabar anegoroghezir puvati. ²⁴ Gumazamizir Krais Iesusîn gîn zuiba, me navir ghurimîn araziba ko biziba bagha bar ifongezir arazir kuraba inigha, ter ighuvimîn da gura. Egha dagh afuzîma, da aremegha gîfa. ²⁵ Godîn Duam

5:19: 1 Ko 3:3, 6:9-10, Ef 5:3, Kl 3:5, Je 3:14-15 **5:21:** 1 Ko 6:9, Ef 5:5, Kl 3:6, MAA 22:15 **5:24:** Ro 6:6, 13:4, Kl 3:5, 1 Pi 2:11 **5:25:** Ro 8:4-5, Ga 5:16

ikirimիրir aghuim e ganingi. Kamaghin amizima, anarira e ko daruva en akurvaghham. ²⁶ Kamaghin e pura uarira uan ziaba fan kogham. Egh e igharaz darazir navibagh inivti, me uarir ataran kogham. Egh e men biziba bagh naviba isian kogham.

6

Bizir manam ni uan navir averiamin an opari, bizir kamnaghra, an otogham

¹ Nan adarasi, ian tav arazir kuratam damighti, ia gumazir Godin Duamin gin zuiba, ia navir amirizimin arazibar a damuva, egh an akuraghti, a uan arazir kuraba ategham. Kamaghin ia deravira uari bagh gan, Satan ia gifaraghtima, ia uaghan arazir kuratam damigham. ²⁻³ Ezi gumazitam suam, a ziar ekiam iti, puvati, a ziam pu, egha kamaghin gumazir kam uabira uabi gifari. Ia igharaz darazir akuragh men osimtiziba ater. Egh ia kamaghin damuva, ia guizbangira Kraisin arazibar gin mangam. ⁴⁻⁵ Gumaziba bar, me uari uan arazir me amibar osimtiziba ateram. Gumaziba uari uan ingangaribar gan, da deras ti puvati. Gumazim kamaghin damuva, a uabi uan arazibar gan dagh ifongegh. Egh a uan arazibar gan, egh gumazir igharazimin arazibara gan dav kiman marki.

⁶ Gumazir Godin akam barazim, a uan bizir aghuitaba an sure gamir gumazim daning.

⁷⁻⁸ Bizir manam ni uan navir averiamin an opari, bizir kamnaghra, an otogham. Gumazitam uan navir ghurimin arazibar gin mangitima, an

navir ghurir kamın dagher kuraba otivtım̄a a bar kuvigham. Egh gumazitam Godın Duamın gın mangıti, Godın Duam a damutı, dagher aghuiba otivtım̄a, a ikırımırir aghuir zurara itim iniam. Egh ia suam, ia God gifari, bar puvatı. Ia uarira uarigh ifari, egh ia kamaghın damuan marki. ⁹ Egh e ingangarim damusi amıraghan kogh, egh dagheba iniamin dughiamın, e dagher bar aghuiba iniam. Kamaghın e arazir aghuibar amusi amıraghan kogham. ¹⁰ Kamaghın amizıma, datırighın dughiam ikiavıra itima, e arazir aghuibar gumazir igharazıba bar deravıra me damuam. Egh bizir ekiam, e deravıra gumazamizir nıghnızir gavgavim Ekiamın itibar amuam.

Polın mıgırıgıar abuananaba

¹¹ Kı osirizir osizirir ekiar kaba, ia dar gari, kar kı uabı uan dafarımın osirizir akaba.*

¹²⁻¹³ Ifavarir gumazıba atıatia kamaghın nıghnısi, “Gumazir igharazıba kamaghın fogh suam, e nıghnızir gavgavim Kraisın ter ighuvımın iti, egh me pazıv e damuam.” Kamaghın amizıma me ian mıkarzir mogomeba aghorasa bar gavgafi. Me ghaze, me ian mıkarzir mogomeba aghorasa, me damıghtım̄a, me ian mıkarzir mogomeba aghorezir bizir kam bagh men ziaba fam. Ezi gumazir uan mıkarzıba aghorezir kabanagh, me uaghan deravıra Moses Osirizir Arazıbar gın zuir puvatı. Ia oragh. Gumazir kaba ian mıkarzir mogomeba aghorasa bar gavgafi. Me

6:9: 1 Ko 15:58, 2 Te 3:13, Hi 3:6, 3:14, MAA 2:10 **6:10:** Ef 2:19,
1 Te 5:15, 1 Ti 6:18, Hi 3:6 * **6:11:** (6:11) Nı akar 1 Korin 16:21ın itimın gan.

kamagh sua, me kamaghin ia damigh gumazir igharazibar damazimin ziar ekiaba iniasa. ¹⁴⁻¹⁵ Ezi mikarzir mogomem aghorir arazim, a pura bizim. Egha mikarzir mogomem aghorir puvatizir arazim, a uaghan pura bizim. God e gamizima e gumazamizir igiabar otifi, ka bizir ekiam. En Ekiam Krais Iesus ter ighuvimin areme. Ezi ki bizir kam bagha uan ziam o gumazir igharazitamin ziam fer puvati. Ki Godin ziamra fe. Iesus ter ighuvimin areme, ezi tuavir kamın nguazir kamın araziba nan nighnizimin aremegha gıfa. Egha mati ki uabi ter ighuvimin areme. Egh ki uam nguazir kamın arazibar gin mangan kogham. ¹⁶ Nighnizir kamın suiraghava an gin tıziba, Godin apangkuvim men ikiam. Egh a men navibar amutima me nimıra ikiam. Eghti gumazamizir kaba, me guizbangıra Godin Israel.

¹⁷ Gumaziba na misoghezi, ezi men duar kuriba nan mikarzimın iti. Ezi ia bizir kabar gan suam, ki guizbangin Iesusin ingangarir gumazim. Eghti gumazitam uam osımtızitam na darıghan ka aghua.

¹⁸ Nan adarasi, en Ekiam Krais Iesusin apangkuvim ian duaba ko iki. Guizbangıra.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam

The New Testament in the Aruamu language of Madang Province, Papua New Guinea, 2004 Edition Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua
New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was
published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer
Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual
words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea